

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 262/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Katarínou Dušákovou, advokátkou, Považská 26, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 12 C 68/2013-307 z 27. januára 2017, rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 248/2017 z 12. decembra 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 132/2018 z 30. mája 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. septembra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 68/2013-307 z 27. januára 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 248/2017 z 12. decembra 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 132/2018 z 30. mája 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 1543/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky bola na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu konanom 8. decembra 2021 na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3.1 rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Miloš Maďar (predseda senátu), Jana Baricová a Rastislav Kaššák. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa žalobou podanou 28. februára 2013 (a návrhom z 28. marca 2013 o pripustení do konania žalovanej v 3. rade, pozn.) na okresnom súde domáhal proti žalovanej v 1. rade Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, žalovanej v 2. rade Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a žalovanej v 3. rade Slovenskej republiky zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky určenia, že ich konaním proti sťažovateľovi došlo v období od 6. septembra 2006 do 10. októbra 2012 k porušeniu ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka týkajúcich sa ochrany osobnosti. Zároveň požadoval náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100 000 eur. Ako prvoinštančný súd vo veci rozhodol okresný súd napadnutým rozsudkom tak, že žalobu sťažovateľa zamietol (v dôsledku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných subjektov, pozn.). O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd svojím napadnutým rozsudkom, a to tak, že potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. Sťažovateľ následne proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením ako procesne neprípustné odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (v ktorej značnú časť venoval opisu skutočností týkajúcich sa trestného stíhania vedeného proti jeho osobe, pozn.) v rámci prednesenej argumentácie opakovane uvádzal, že pri podávaní žaloby (pri spisovaní žalobného návrhu, pozn.) podľa svojho názoru pri označení pasívne legitimovaných žalovaných subjektov postupoval správne, v zmysle iných rozhodnutí súdov (v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 149/2011, pozn.), keď použil označenie Slovenská republika. V zásade vyslovuje nesúhlas so záverom súdov, že Slovenská republika nemôže byť pasívne legitimovaná v spore o ochranu osobnosti. Podľa názoru sťažovateľa ho mali sudy (okresný súd, pozn.) poučiť o potrebe úpravy jeho žalobného petitu. V ďalšej časti venuje pomerne veľa priestoru vysvetľovaniu, prečo použil takéto označenie žalovaných subjektov, pričom argumentáciu uzatvára tým, že je pre neho nepochopiteľné, ako za takého stavu sudy vôbec mohli tak dlho s týmito subjektmi konať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

7. Ústavný súd má v ústave a zákone č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

8. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je podanie podania vo forme ustanovenej § 40 zákona o ústavnom súde, ako aj splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde a ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že sťažovateľ v čase podania tejto ústavnej sťažnosti vykonával povolanie advokáta. Z toho vyplýva aj to, že ústavnú sťažnosť spísal sám ako advokát a osoba práva znalá. Následne ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že sťažovateľ mal od 27. januára 2020 do 30. júna 2021 pozastavený výkon advokácie a následne bol k 30. júnu 2021 vyčiarknutý zo zoznamu advokátov. Sťažovateľ však tieto podstatné skutočnosti ústavnému súdu neoznámil. Ako osobe práva znalej muselo byť pritom sťažovateľovi zrejmé, že podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde musel (po pozastavení výkonu advokácie, resp. po jeho vyčiarknutí zo zoznamu advokátov, pozn.) ústavnému súdu predložiť plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa advokátom v konaní pred ústavným súdom.

9.1. Po výzve ústavného súdu adresovanej sťažovateľovi (doručenej sťažovateľovi 14. apríla 2022, pozn.) na odstránenie predmetného nedostatku brániaceho prerokovaniu ústavnej sťažnosti sťažovateľ v určenej 10-dňovej lehote síce nepredložil požadované plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom, no ústavný súd požiadal (podaním na poštovú prepravu odovzdaným 22. apríla 2022, pozn.) o „malé strpenie“, pretože advokátka, ktorá prisľúbila prevzatie jeho zastupovania, bola v danom období na plánovanej zahraničnej pracovnej ceste. Splnomocnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom následne sťažovateľ ústavnému súdu predložil (osobne, pozn.) 3. mája 2022. V rámci tohto podania sťažovateľ, resp. ani jeho právna zástupkyňa, nepredložili žiadne ďalšie doplnenie či zmenu podanej ústavnej sťažnosti.

10. Ústavný súd (pokiaľ ide o splnenie náležitostí potrebných na úspešné uplatnenie námietok týkajúcich sa porušenia práv sťažovateľa, pozn.) v prvom rade poukazuje na § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu obsahovať aj konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

11. Na tomto mieste ústavný súd s poukazom na § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde zdôrazňuje, že v danom prípade samotné odôvodnenie ústavnej sťažnosti (ktoré spísal sťažovateľ ako osoba práva znalá navyše v čase, keď vykonával povolanie advokáta, pozn.) sa vyznačuje závažným nedostatkom, ktorý spočíva v absencii ústavnoprávne relevantnej argumentácie. Navyše, vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy neobsahuje v podstate žiadnu argumentáciu.

12. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy (prípadne dohovoru, pozn.), ale musí ich konkretizovať aj skutkovo, t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy (I. ÚS 342/2021).

13. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia, ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne. Ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľom chybne formulovaného petitu ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 2/2020).

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavnú sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nemožno ani považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje nielen na sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ale navyše v jej odôvodnení absentuje aj ústavnoprávne relevantné zdôvodnenie porušenia sťažovateľom namietaných práv (v prípade namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy absentuje akékoľvek zdôvodnenie, pozn.). Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že sťažovateľ v čase spísania a podania tejto ústavnej sťažnosti sám vykonával povolanie advokáta, teda ako osoba práva znalá si musel byť vedomý nutnosti splnenia povinnosti podanie náležite a ústavnoprávne relevantným spôsobom odôvodniť. Zároveň poukazuje na to, že ani po prevzatí jeho zastúpenia advokátkou nedošlo v tomto smere k žiadnej zmene, k žiadnemu doplneniu ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktoré by vo výsledku bolo spôsobilé odstrániť uvedený závažný nedostatok absencie ústavnoprávne relevantného odôvodnenia podanej ústavnej sťažnosti.

15. Sťažovateľ nepredostrel dostatočné a jednoznačné odôvodnenie opreté o právne relevantné a logické súvislosti, ktoré by poskytlí nevyhnutný základ kvalifikovaného návrhu spôsobilého iniciovať konanie o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Dôvody ústavnej sťažnosti musia korešpondovať s jednotlivými namietanými porušeniami základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 49/2022).

16. Ústavný súd tak v danom prípade za závažný nedostatok ústavnej sťažnosti pokladá absenciu ústavnoprávne relevantného odôvodnenia, t. j. logického, kompaktného a dostatočne určitého odôvodnenia vo vzťahu k právam podľa ústavy či dohovoru, vyslovenia porušenia

ktorých sa sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti domáhal (obdobne aj v rozhodnutiach napr. pod sp. zn. I. ÚS 471/2019, I. ÚS 308/2020, I. ÚS 190/2022). Ústavná sťažnosť teda pôsobí nedostatočne napriek už ústavným súdom konštatovanej skutočnosti, že sťažovateľ v čase jej podania aktívne vykonával povolanie advokáta, a teda bol bezpochyby osobou práva znalou. K odstráneniu tohto nedostatku nedošlo ani po následnom udelení plnomocenstva advokátke na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom. V danom prípade neprichádzala do úvahy ani výzva na odstránenie tohto nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jeho kľúčovej povahy. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu (ako bol sťažovateľ vyzvaný na predloženie plnomocenstva, pozn.), nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019, I. ÚS 242/2022).

17. S poukazom na všetko uvedené tak ústavný súd dospel k záveru, že popísané nedostatky v zmysle § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde zakladajú dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa, a to pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu